

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Kristin Norrbom
Utredare
08- 578 295 18
kristin.norrbom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-03-08

1 (7)

Diarienummer
2018/KS 0084 10

Kommunledningsutskottet

Information om behovsanalyser för verksamhetsutveckling gällande verksamhetsområde 14 Renhållning inför kommunplan 2019-2022, budget 2019

Förslag till beslut

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen

- Informationen noteras.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg Björk
Chef Medborgarfokus och
Tekniska kontoret

Beskrivning av ärendet

Inför 2017 prövades en ny metod för långsiktig behovsanalys i förvaltningarna.

Behovsanalyserna har ett femårsperspektiv och beskriver hur verksamheterna behöver utvecklas för att möta framtidens behov. Analyserna var en del av underlaget för det strategiska arbetet med kommunplan 2015-2018 med budget för 2018 samt för nämndernas planeringsarbete för 2018 och framöver. Behovsanalyserna är kopplade till kommunens omvärldsanalys, mål, vision samt verksamhetsutveckling.

Inför mandatperioden 2019-2022 har förvaltningarna gjort en uppföljning av 2017 års behovsanalys, med en analys och prioritering av vilka förändringar som kommer att påverka verksamhetsområdet framöver.

Kommunstyrelseförvaltningen överlämnar analysen till ekonomiavdelningen för vidare hantering inom ramen för utarbetande av kommunplanen inför mandatperioden 2019-2022.

Behovsanalys

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram behovsanalyser för verksamhetsutveckling inom nämndens verksamhetsområden.

Uppföljning av behovsanalysen 2017

Beslut om förändrat insamlingsansvar av förpackningar och tidningar har ännu inte fattats i Sveriges Riksdag. Detta medför att läget fortfarande är avvaktande från både kommuner och Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI AB) och befintligt system med återvinningsstationer kvarstår. Samtidigt utreder Renhållningsenheten olika möjligheter till ökad fastighetsnära insamling och materialåtervinning i kommunen. Exempelvis har fallfrukt börjat samlas in separat på Kretsloppscentralen för att sedan komma till nytta som biogas och biogödsel istället för att förbrännas eller komposteras. Dessutom har en stor andel villahushåll och flerbostadshus anslutit sig till matavfallsinsamlingen under året.

Utveckling av verksamhetssystemet har pågått under 2017, bland annat har strukturen för en digital kundportal arbetats fram för att möjliggöra att abonnenterna själva kan logga in och uträtta vissa ärenden digitalt på egen hand.

Kommande förändringar som påverkar förutsättningarna för verksamhetsområdet

- Nationella mål och krav på ökat resursutnyttjande ställer i sin tur krav på separat mottagning/insamling av fler fraktioner i kommunen, såväl kvartersnära som på Kretsloppscentralen.
- Ett eventuellt ansvar för insamlingen av tidningar och förpackningar kan komma att tillfalla Renhållningsenheten. Detta skulle kräva investeringar i fler stationslägen och nya behållarlösningar för att göra återvinningsstationerna mer tillgängliga och användarvänliga för medborgarna. Om ett förändrat insamlingsansvar för tidningar och förpackningar skulle träda i kraft under perioden uppstår behov av nyanställning för att stärka upp enheten i arbetet med implementeringen, driften och entreprenader.
- Utveckling av verksamhetssystemet fortsätter, vilket syftar till att underlätta administrativt för enheten. Renhållningsenhetens avsikt är att under verksamhetsåret lansera den kundportal som arbetades fram under förra året.
- Fortsatt utveckling av samarbetet mellan Renhållningsenheten och Stadsbyggnadsförvaltningen för att förbättra avfallshanteringen och ge möjlighet till ökad källsortering vid ny- och ombyggnationer.
- En arbetsmiljöinventering pågår i kommunen för att eliminera trafiksäkerhetsrisker och arbetsmiljöproblem i samband med avfallshämtning. Inventeringen mynnar i vissa fall ut i anvisade platser för avfallshämtning, i de fall hämtvägen inte uppfyller Arbetsmiljöverkets krav.

Beskrivning av verksamhetsområdet

Kommunens renhållningsverksamhet ansvarar för att samla in, transportera och behandla hushållens avfall enligt gällande lagstiftning och på miljömässigt bästa sätt. Renhållningsenheten ansvarar även för att upprätta kommunala föreskrifter för hantering av hushållens avfall samt att se över avfallshanteringen i stadsplaneringen. Verksamheten ansvarar även för att minska avfallsmängderna och att bidra till ökad kunskap om återvinning och resursutnyttjande hos kommuninvånarna.

Omvärlds- och konsekvensanalys

Avfallsbranschen har på senare år utvecklats med ökad tonvikt på förebyggande, återanvändning, återvinning och andra former av utvinning av material eller energi i strävan efter att komma närmare ett kretsloppssamhälle och en cirkulär ekonomi. I takt med att nya behandlingstekniker av olika material utvecklas och nya fraktioner kan behandlas inom rimliga avstånd kan Renhållningsenheten verka för ökat resursutnyttjande.

Insamlingsansvaret för förpackningar- och tidningar kan komma att behöva integreras i Renhållningsenhetens verksamhetsområde inom en femårsperiod. Ett riksdagsbeslut om insamlingsansvaret väntades under 2016, men har av olika skäl försenats och kan istället bli aktuellt under 2019. Beslut om förändrat insamlingsansvar skulle innebära stor förändring av avfallsverksamheten i alla Sveriges kommuner. För Tyresös del innebär det att en helt ny delverksamhet inom Renhållningsenheten måste skapas för att leda och utveckla medborgarnas källsorteringsmöjligheter. Nya driftsfrågor kommer att bli aktuella, samtidigt som verksamheten utgör beställare och avtalspart gentemot insamlingsentreprenörer och behandlingsanläggningar. Behovet av ökade personella resurser är tydligt om denna förändring skulle träda i kraft, både inför, under och efter övertagandet av ansvaret. Även gott regionalt samarbete, främst gällande logistiska lösningar, kommer att vara av stor vikt för att göra verksamheterna ekonomiskt och miljömässigt effektiva. Väl fungerande tekniklösningar för insamling och transport kan vara avgörande för att öka mängderna av återvunnet material i kommunen.

Renhållningsenheten kommer under 2018 fortsätta att utveckla verksamhetssystemet EDP Future och dess kundportal. Målet är att kunden exempelvis kan komma åt kundspecifik information när som helst på dygnet och från olika platser och enheter. Kunderna kommer mer lättillgängligt att kunna skapa sig en översiktlig bild av sina fakturor och tömningar samt eventuella avvikelser och på ett enklare sätt göra beställningar eller förändringar av sina abonnemang. Arbetsbelastningen för Renhållningsenheten och Servicecenter förväntas minska i och med införandet av kundportalen, vilket kommer underlätta i verksamhetens dagliga drift. Detta medför då att Renhållningsenheten kan rikta mer tid och resurser åt avfallsförebyggande åtgärder och aktiviteter med ännu större miljöfokus. Samtidigt krävs det

personella resurser för att utveckla kampanjer och sprida information om kundportalen samt att utveckla den till att omfatta fler tjänster för kunden.

Arbetsmiljöverkets fokus på hämtpersonalens arbetsmiljö kommer mycket sannolikt att kvarstå, om inte förstärkas ytterligare. Trenden går mot mer kvartersnära insamling med gemensamma insamlingsplatser, då allt färre vägar uppfyller utrymmeskraven för vad som kan anses vara trafiksäkert och arbetsmiljömässigt godkända. Detta understryker vikten av att Renhållningsenheten upprätthåller ett fördjupat samarbete med Stadsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att utrymmen och lösningar för avfallshantering kommer in tidigt i planprocessen. För att främja ökad återvinning av olika fraktioner är det också betydelsefullt att avfallshandlingen får ta plats i samhällsplaneringen och vid nyexploatering.

För att avlasta Kretsloppscentralen och öka tillgängligheten för medborgare i kommunens västra del utreder Renhållningsenheten olika möjligheter till att investera i och etablera så kallade mini-återvinningscentraler i kvartersnära lägen och i fler kommundelar.

Den fysiska utbyggnaden av Norra Tyresö centrum (NTC) sopsugssystem och avfallsterminal kommer att fortsätta under 2018. Sopsugsanläggningen i dess permanenta läge förväntas dock tas i drift något senare än de första kvarterens planerade inflyttning. Detta beror delvis på att avfallsterminalen kommer att anläggas i samma byggnad som den nya ishallen som planeras intill simhallen. Till följd av detta arbetar renhållningsenheten med en temporär sopsugsanläggning med en terminal placerad i ett tillfälligt läge för att avfallet från NTCs första kvarter ska kunna tas omhand på ett lämpligt sätt.

Befolkningsutveckling och prognoser

Kommunens befolknings- och bebyggelseutveckling innebär även att avfallsmängderna totalt sett kommer att öka. Verksamheten expanderar till följd av detta, vilket förutom större investeringsbehov och en ökad kostnadsmassa, även medför att resurserna för drift och underhåll också behöver förstärkas.

Behov inom verksamhetsområdet

För att uppfylla de ökade insamlingsmålen för återvunna förpackningar och tidningar behöver fler ytor tillskapas för insamling av de berörda materialslagen.

- Öka resursutnyttjandet genom att separera fler fraktioner som till exempel kommunplast (all plast som inte omfattas av producentansvar), textilier och gips på Kretsloppscentralen.
- Fortsatt behov av samarbete mellan Renhållningen och Stadsbyggnadsförvaltningen för att förbättra avfallshanteringen och ge möjlighet till ökad källsortering vid ny- och ombyggnationer.
- Behov av nyanställning av personal finns i och med renhållningens utökade verksamhetsområde och ökade driftärenden samt fokus på att ansluta fler villor, flerbostadshus och verksamheter till matavfallavfallsinsamlingen.
- För att öka resursutnyttjandet då det gäller både förpackningar och matavfall krävs förstärkta informationsinsatser samt nya spridningskanaler för att nå ut med information om miljönyttan med källsortering.

Förändringsbehov

Renhållningsenheten kommer att satsa på och prioritera:

- Att utveckla fastighetsnära insamling för ökad återvinningsgrad. Behovet av att utveckla och främja olika lösningar för fastighetsnära insamling är tydligt, ett exempel är att införa en så kallad mobil miljöstation som tar emot småelektronik och farligt avfall från hushållen, så att kunderna själva inte behöver åka till Kretsloppscentralen.
- Att utreda möjligheterna till förbättrat resursutnyttjande av fler fraktioner och på olika sätt utveckla Kretsloppscentralen. Att förbättra dispositionen på Kretsloppscentralen tillskapar ytor för insamling av fler fraktioner samt att trafikflödet på anläggningen optimeras.
- Informationsinsatser i olika former för att sprida kunskap om avfall, återbruk och återvinning hos medborgarna.

Renhållningsenheten planerar att bibehålla:

- nuvarande verksamhetssystem och utveckla de administrativa hjälpmedlen, såsom internetbaserad kundportal för att öka abonnent- och medborgarnyttan.

Renhållningsenheten planerar att frigöra resurser genom att:

- Renhållningsenheter har under 2017 lämnat över ett större driftansvar på renhållningsentreprenören, i synnerhet vid drift och skötsel av Kretsloppscentralen. Effekten av detta frigör successivt resurser för renhållningsenhetens övriga löpande verksamhet.

Prioriterade utvecklingsområden

Renhållningsenheten har för avsikt att prioritera fastighetsnära insamling i olika former, samt utreda möjligheter till förbättrad logistik och insamlingsmöjligheter på Kretsloppscentralen för att bidra till att kommunen ska kunna möta sina visioner och mål.

Beslut om taxor och avgifter

Gällande Renhållningstaxa är senast reviderad genom beslut om kommunplan i juni 2017. Ny taxa, där i synnerhet avgifter för sopsugsanläggningen i NTC ska antas, behandlas i samband med kommunplan 2019 vid fullmäktige 14 juni 2018. Den nya taxan förväntas träda i kraft 1 januari 2019.